

SPRAWOZDANIE ZA 2013 ROK

Z REALIZACJI

GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W SIERAKOWICACH NA LATA 2012 - 2014

„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014” został przyjęty Uchwałą Nr XVIII/210/12 Rady Gminy Sierakowice w dniu 8 maja 2012 r.

Głównym celem gminnego programu jest wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez kompleksowe i zaplanowane działania wielu instytucji, skoncentrowane na przywróceniu w rodzinie prawidłowego funkcjonowania i optymalnych warunków dla rozwoju dzieci. W tym celu w programie zawartych jest szereg szczegółowych działań, które mają umożliwić osiągnięcie założonego celu. Należą do nich: diagnozowanie środowisk rodzinnych oraz planowanie i organizowanie działań wspierających, zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, poprzez objęcie rodzin dysfunkcyjnych zintegrowaną, profesjonalną pomocą.

Adresatami gminnego programu są rodziny niepełne, wielodzietne, zagrożone problemami wychowawczymi, borykające się z długotrwałą chorobą lub niepełnosprawnością członków rodziny oraz doświadczające kryzysów związanych z konfliktami, uzależnieniami, przemocą, bezrobociem i ubóstwem.

Gminny Program Wspierania Rodziny prowadzony jest w oparciu o szczegółową diagnozę skali problemów, z którymi borykają się rodziny mieszkające na terenie naszej gminy. W roku 2013 był realizowany na wielu płaszczyznach. Wsparcie uzyskały wszystkie rodziny które były kierowane do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przez pedagogów, kuratorów oraz takie, w których członkowie samodzielnie poszukiwali pomocy w rozwiązaniu doświadczanych trudności. Dużą część rodzin stanowiły te, z którymi nawiązano współpracę we wcześniejszych latach i była ona kontynuowana.

Jak wynika z danych, wśród rodzin objętych pomocą społeczną ok. 30% charakteryzuje się niewydolnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym niemalże jedna trzecia to rodziny wielodzietne. Trudności w sferze wychowawczej które przejawia 25% rodzin objętych pomocą społeczną rzadko występują samodzielnie, najczęściej są one skorelowane z dodatkowymi problemami takimi, jak ubóstwo, ściśle z nim związane bezrobocie, oraz niepełnosprawność lub długotrwała choroba jednego z członków rodziny. Pewien odsetek stanowią rodziny, w których niewydolność wychowawcza wynika z występujących w nich przemocy i alkoholizmu. Marginalnym zjawiskiem w ww. rodzinach są sytuacje kryzysowe, potrzeba ochrony macierzyństwa i trudności po zwolnieniu z zakładu karnego.

Zakres diagnozy	Liczba rodzin
Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	212
w tym:	64
rodziny niepełne	63
rodziny wielodzietne	63
Rodziny z problemami opiekuńczo –wychowawczymi	175
Dodatkowe problemy w rodzinie:	
Ubóstwo	105
Bezrobocie	47
Niepełnosprawność	46
Długotrwała choroba	32
Alkoholizm	8
Przemoc	11
Sytuacja kryzysowa	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	4
Trudności po zwolnieniu z zakładu karnego	1
Czas pozostawiania pod opieką GOPS	
Rozpoczynający współpracę w 2013 roku	21
Rozpoczynający współpracę w 2011 i 2012 roku	31
Rozpoczynający współpracę w 2009 i 2010 roku	19
Rozpoczynający współpracę w 2008 roku i w latach wcześniejszych	104

Rodziny, w których zdiagnozowano niewydolność opiekuńczo-wychowawczą zostały objęte specjalistyczną pomocą przez Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej. Różnorodne formy pomocy pozwalają odpowiedzieć na potrzeby rodzin. Rodzinom tym w 2013 r. udzielane były konsultacje charakteryzujące się krótkoterminowością oddziaływań (1-2 spotkania, na których klient uzyskuje informacje, gdzie może zwrócić się po pomoc specjalistyczną, adekwatną do problemu z którym przychodzi, np. psychiatra, radca prawny). Kolejną formą pracy indywidualnej było poradnictwo, diagnoza psychologiczna, pedagogiczna i problemowa, a także terapia indywidualna - długoterminowa praca z klientem, której celem jest wprowadzenie konstruktywnych zmian w jego życiu i życiu jego rodziny. Interwencje kryzysowe były skoncentrowane na udzieleniu doraźnego wsparcia osobom w kryzysie i skierowaniu do skorzystania z długoterminowej pomocy indywidualnej.

Członkowie rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczo korzystały również z uczestnictwa w Grupach wsparcia dla ofiar przemocy i osób współuzależnionych lub Grupie Terapeutycznej dla Dorosłych Dzieci Alkoholików i Dorosłych Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych, która była źródłem wsparcia i pogłębionej pracy nad sobą, szczególnie dla osób dorosłych, które wychowały się w rodzinach dysfunkcyjnych i które ponoszą w swoim dorosłym życiu poważne konsekwencje traumatycznych doświadczeń z dzieciństwa.

Kolejną formą pomocy dla rodzin z problemami była prowadzona metodą warsztatową Szkoła dla Rodziców. Na jej zajęciach osoby zainteresowane pogłębiały swoją wiedzę dotyczącą skutecznych metod wychowawczych oraz podnoszą własne kwalifikacje w zakresie wychowywania dzieci.

W wspieraniu rodziny będącej w kryzysie zaangażowani byli również wolontariusze działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Obszar podjętych działań przez wolontariuszy był bardzo szeroki. W 2013 r. 20 dzieci mających trudności w nauce zostało objętych pomocą w ramach, której wolontariusze indywidualnie podejmowali z każdym

z nich, systematyczną pracę nad wyrównywaniem braków. Ponadto pracownicy socjalni zgłosili zapotrzebowanie na pomoc w czynnościach życia codziennego oraz organizowanie czasu wolnego dla 5 osób starszych. Wolontariusze poprzez swoje działania dotrzymywali towarzystwa oraz służyli pomocą przy wykonywaniu czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Wsparcia udzielono także jednej osobie, której przekazano wiedzę z zakresu użytkowania komputera. Na rzecz 2 rodzin zorganizowano pomoc w sprawowaniu opieki nad dziećmi. Innym działaniem na rzecz rodziny objętej pomocą społeczną przez tutejszy Ośrodek Pomocy Społecznej było nieodpłatne odremontowanie mieszkania oraz zorganizowanie dwóch wystawek odzieży używanej pod tytułem „Odzież dla potrzebujących”. Podczas pierwszej skorzystało z takiej formy pomocy 49 rodzin a drugiej akcji o tym samym charakterze liczba wzrosła do 68. Nie wątpliwie przeważająca część działań podejmowanych w ramach Programu Wolontariatu w roku ubiegłym, ukierunkowana była na szeroko pojętą pomoc dzieciom z rodzin znajdujących się w systemie opieki społecznej. Zorganizowano piknik „Pod żaglami”. Uczestnikami pikniku były dzieci w liczbie 73 oraz 30 wolontariuszy, którzy jednocześnie pełnili funkcję współorganizatora. Jeden dzień spędzony nad wodą umożliwił poznanie prawidłowych form spędzania czasu wolnego, zapoczątkował integrację uczestników, którzy zamieszkują teren gminy Sierakowice. Dzięki akcji „Z uśmiechem do szkoły”, polegającej na zbiorce przyborów szkolnych w wybranych sklepach na terenie gminy Sierakowice możliwe było obdarowanie m.in. zeszytami, kredkami, piórnikiem itd. 30 dzieci. Niezwykle owocna okazała się współpraca wolontariatu z nauczycielem techniki w Gimnazjum w Sierakowicach. Wspólnie podjęto się przedsięwzięcia pt. „Przytulanka na zamówienie”. Głównym celem było z jednej strony zmotywowanie młodzieży do podjęcia pracy na rzecz drugiego człowieka - uszycie maskotki, a z drugiej zachęcenie dzieci do ujawnienia swoich pragnień. Efekt przeszedł najśmielsze oczekiwania, dwanaścioro dzieci otrzymało przytulankę, o której marzyli. Inną inicjatywą wolontariuszy było zorganizowanie przed świątecznego spotkania dla dzieci pt. „Ciasteczko robię sam”. Dzieci mogły spróbować swoich sił jako cukiernicy, projektanci ciasteczek, piekarze i zwolennicy własnych wypieków. Udział wzięło 25 dzieci z Kamienicy Królewskiej.

Nieocenioną formą pomocy skierowaną wobec rodzin zagrożonych zabezpieczeniem dzieci była asystentura rodzin. Zostało nią objętych 12 rodzin dzięki czemu 2 dzieci powróciło z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Intensywna praca asystentów z pozostałymi rodzinami w zdecydowanej większości zapobiegła konieczności umieszczenia dzieci poza rodziną. Jednak w sytuacji, kiedy współpraca z rodziną była utrudniona i zabezpieczenie dzieci stawało się koniecznością podejmowane były kroki związane z umieszczaniem ich w rodzinach zastępczych. W 2013 roku 13 dzieci z 6 rodzin zostało umieszczonych w pieczy zastępczej, z tego jedno dziecko w ciągu roku sprawozdawczego zostało adoptowane.

Łącznie na dzień 31 grudzień 2013 r. w pieczy zastępczej przebywało 42 dzieci (w tym: 25 dzieci umieszczonych przed 2012 r.; 5 dzieci umieszczonych w 2012 r.; 12 dzieci umieszczonych w 2013 r.).

Sytuacja wszystkich rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych była monitorowana przez pracowników socjalnych i stosownie do problemów i potrzeb udzielane było odpowiednie wsparcie. Formy wsparcia udzielone rodzinom przez GOPS przedstawia poniższa tabela.

Formy wsparcia udzielone rodzinom	Liczba rodzin
Pomoc finansowa	120
Pomoc rzeczowa (opał, odzież, obuwie)	3
Dożywianie dzieci w szkole	126
Poradnictwo rodzinne	13
Poradnictwo psychologiczne	14
Poradnictwo pedagogiczne	20
Interwencja kryzysowa	6
Uczestnictwo w grupach wsparcia	16
Uczestnictwo w szkole dla rodziców	5
Objęcie procedurą niebieskiej karty	11
Objęcie Kontraktem socjalnym	9
Objęcie asystenturą	12
Inne formy wsparcia	6 (CIS) 2 (ŚDS)

Analiza wskaźników za 2013 rok o których mowa w dziale VII „Cele i zadania” pkt. 6 „Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin po zakończeniu bezpośredniej pomocy” Gminnego programu wspierania rodziny w Sierakowicach na lata 2012 - 2014:

- liczba zdiagnozowanych rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi - **175**
- liczba dzieci w rodzinach zagrożonych odebraniem im dzieci - **22**
- liczba orzeczeń sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej - **6** postanowień dotyczących zabezpieczenia 13 dzieci
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - **13** (z 6 rodzin)
- liczba dzieci które powróciły z opieki zastępczej do rodziny - **3**
- liczba interwencji kryzysowych - **6**
- ilość spraw skierowanych do zespołu interdyscyplinarnego - **6**
- ilość rodzin/osób objętych poradnictwem specjalistycznym - **47**
- ilość realizowanych w danym roku planów pracy z rodziną - **12** (narastająco)
- ilość funkcjonujących grup wsparcia - **3**
- liczba asystentów rodzinnych w gminie - **3**
- liczba rodzin zobowiązanych do pracy z asystentem rodziny - **12**

- liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny - **12** (narastająco)
- liczba ustanowionych rodzin wspierających - **0**
- ilość funkcjonujących placówek wsparcia dziennego - **0**

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada również inne formy pomocy, których nie udało się jeszcze zrealizować. Należą do nich:

- uruchomienie procedury przydzielania rodzin wspierających,
- tworzenie placówek wsparcia dziennego (takich, jak świetlice, kluby, koła zainteresowań, ogniska wychowawcze).

Podobnie czekają na wdrożenie inne usługi, w tym opiekuńcze i specjalistyczne dla rodzin z dziećmi.

Mając na uwadze wzrost skuteczności w udzielaniu pomocy rodzinom niewydolnym opiekuńczo-wychowawczo, konieczne jest, aby pozostałe instytucje i organizacje mające w swych zadaniach pracę z rodziną podejmowały inicjatywę zintegrowanych i całościowych działań na rzecz dzieci pozostających pod ich opieką i ich rodziców. Istotne jest, aby system wspierania rodziny na terenie gminy Sierakowice nie ograniczał się tylko do działań ściśle związanych z pomocą społeczną i adresowanych przede wszystkim do rodzin które są już dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Ważnym elementem działań przez wszystkie instytucje i organizacje działające na terenie gminy powinny być działania profilaktyczne, w tym: informacyjne, edukacyjne, integracyjne i aktywizujące.